

prima instanță: A. Cucerescu
instanța de apel: A. Albu, A. Toderaș, A. Garbuz

dosarul nr. 2r-672/16

DECIZIE

20 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Galina Stratulat
Ala Cobăneanu

examinând recursul declarat de către Frunza Vitalie, reprezentat de avocatul Procopciuc Angela,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” împotriva lui Frunza Vitalie cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii Curții de Apel Bălți din 31 mai 2016, prin care a fost admisă cererea lui Frunza Vitalie cu privire la scutirea de la plata taxei de stat și nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Frunza Vitalie,

c o n s t a t ă:

La 31 octombrie 2013, ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Frunza Vitalie cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că, în baza ordinului Agenției de Stat pentru Silvicultură „Moldisilva” nr. 19-c din 10 martie 2004, Frunza Vitalie a fost transferat din funcția de șef al ocolului silvic Sîngerei din cadrul Întreprinderii de Stat pentru Silvicultură Bălți în funcția de Director general a ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” cu începere de la 01 martie 2004.

Menționează că prin contractul individual de muncă nr. 4/09 din 22 aprilie 2009, a fost prelungită perioada de activitate a lui Frunza Vitalie pînă la data de 11 martie 2010, iar prin contractul adițional a fost modificată perioada de acțiune pînă la 11 martie 2014.

Totodată, prin anexa nr. 1 la contractul individual de muncă a fost stabilită instrucțiunea de funcție a directorului Întreprinderii de Stat pentru Silvicultură.

Indică reclamantul că în perioada anului 2007, Frunza Vitalie, în scop de recreere a încheiat 3 contracte de arendă a fondului forestier și anume nr. 33 din 07 iulie 2007, prin care a transmis SC „Craun-Grup” SRL 81,3 ha din pădurea Parc de Odihnă pe un termen de 50 ani cu plata anuală pentru arendă în suma de 45901,17 lei, nr.89 din 03 aprilie 2007 prin care a transmis SC „Ruvimax-Prim” 29,1 ha în pădurea

Pescăruș pe un termen de 30 ani cu plata anuală pentru arendă în suma de 41073,92 lei, și nr.39 din 07 iulie 2007 prin care a transmis Dinei Craievscaia 43,8 ha în pădurea Rîndunica pe un termen de 30 ani cu plata anuală pentru arendă în suma de 24729,04

Susține că începînd cu 01 martie 2008 conform Regulamentul privind arenda fondului forestier în scopuri de gospodărie, cinegetică și/sau recreere aprobat prin Hotărîrii Guvernului RM nr.187 din 20 februarie 2008, contractele de arendă încheiate de Frunza Vitalie urmau să fie modificate în partea ce ține de plata pentru arendă și anume pentru SC „Craun-Grup” SRL – în mărime de 327 232,5 lei anual, pentru SC „Ruvimax-Prim” în mărime de 117 127,5 lei anual și pentru Craievscaia Dina în mărime de 176 295 lei anual, iar în total în sumă de 932 961,09 lei.

În perioada 16 noiembrie 2009 – 30 ianuarie 2010 Curtea de Conturi efectuînd o reviziei în cadrul întreprinderii a depistat că Frunză Vitalie a prezentat contractele de reziliere nr. 07 din 01 octombrie 2007 a contractului nr. 33 din 07 iulie 2007, nr.62 din 20 octombrie 2007 de reziliere a contractului nr.89 din 03 aprilie 2007 și nr. 08 din 01 octombrie 2007 de reziliere a contractului nr.39 din 07 iulie 2007, care au fost întocmite în scopul eschivării de la îndeplinirea prevederilor Regulamentul sus menționat.

La 11 ianuarie 2010 CCCEC al RM a efectuat o revizie economico-financiară, iar la 18 martie 2010 a fost intentată cauza penală nr.2010036189, în baza art.332 alin. (1) Cod penal, pe faptul falsului în acte publice comise de Frunza Vitalie în calitate de director al întreprinderii.

Mai indică reclamantul că cauza penală a fost examinată de către Judecătoria Bălți, iar hotărîrea a rămas definitivă la 15 decembrie 2010, fiind examinată în ordine de recurs de către Curtea de Apel Bălți.

Astfel, afirmă că Frunza Vitalie a fost declarat vinovat în baza art. 331 alin. (1) CP fiindu-i stabilită pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 250 unități convenționale cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere în organele de stat pe un termen de 2 ani.

Menționează că avînd ca temei hotărîrea judecătorească rămasă definitivă la data de 27 mai 2013, Frunză Vitalie a fost preavizat și solicitat repararea prejudiciului material cauzat în mărime de 932 961,09 lei, însă careva măsuri în acest sens nu au fost întreprinse.

În drept își întemeiază cerințele în baza art. art. 1398 alin. (1), 1416 Cod civil.

Solicită repararea prejudiciului material, prin încasarea din contul lui Frunza Vitalie în beneficiul ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” a sumei de 932 961,09 lei.

Prin hotărîrea Judecătoriei Bălți din 04 decembrie 2015, acțiunea a fost admisă integral fiind încasat din contul lui Frunza Vitalie în beneficiul ÎS „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” prejudiciul material în mărime de 932 961,09 lei și în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 27 988,09 lei.

La 07 decembrie 2015, Frunza Vitalie a declarat apel nemotivat împotriva hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea acestuia casarea hotărîrii primei instanțe și emiterea unei noi hotărîri prin care acțiunea să fie respinsă integral ca neîntemeiată. Totodată, prin prisma prevederilor art. 85 CPC Frunza Vitalie a solicitat scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 31 mai 2016, a fost admisă parțial cererea lui Frunza Vitalie cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel fiind scutit parțial apelantul Frunza Vitalie de la plata taxei de stat în mărime de 14 750 lei. Concomitent nu s-a dat curs cererii de apel depuse de către Frunza Vitalie, fiind acordat ultimului termen pentru prezentarea apelului motivat și a dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 4 000 lei pînă la data de 14 iunie 2016 ora 09.00 și explicat apelantului că, dacă în termenul acordat neajunsurile menționate nu vor fi lichidate, apelul nu va fi considerat depus și va fi restituit.

La 09 iunie 2016, Frunza Vitalie, reprezentat de avocatul Procopciuc Angela a declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii instanței de apel cu emiterea unei noi încheieri prin care să fie scutit integral de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea recurată, susținînd că necătînd la admiterea parțială a cererii de scutire de la plata taxei de stat actele de referință prezentate în ședința de judecată la data de 31 mai 2016 dau temeiuri suficiente pentru scutirea integrală de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Astfel, indică recurentul că are la întreținere 4 persoane (soția și 3 copii) dintre care 2 copii gemeni care sunt elevi în clasa 10-a a Liceului Lomonosov din mun. Bălți, sînt invalizi cu grad de dezabilitate mediu din copilărie, iar pentru tratamentul acestora sunt necesare surse financiare însemnate ce întrec jumătate din salariul său.

Mai susține că al treilea copil deși este major, la fel, se află la întreținerea sa întrucît este student și își face studiile la Universitatea Tehnică din Moldova anul 2, avînd nevoie de surse de existență, trai și achitarea contractului de studii, iar soția dînsului din anul 2014 are statut de șomer fără indemnizație.

Prin urmare, menționează că unica sursă de existență al familiei este salariul dînsului care nu este suficient pentru întreținerea familiei, inclusiv pentru tratamentul lunar, serviciile comunale, contract de studii și existență.

De asemenea indică recurentul că instanța de apel concluzionînd admiterea parțială a cererii cu privire la scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, a lăsat fără apreciere faptul că dînsul are un salariu lunar de 6 580 lei, care raportat la 5 persoane este egal cu 1 300 lei, pe cînd coșului mediu de consum pe Republică în anul 2016 pentru o persoană constituie 2 500 lei, în această sumă nefiind inclus costul medicamentelor, serviciilor comunale, contractele de studii, hrana și îmbrăcăminte, circumstanțe care au fost lăsate fără apreciere de către instanța de apel.

Consideră că probele la materialele cauzei constituie temeiuri întemeiate, de aplicare a prevederilor art. 85 alin. (4) CPC și scutire integrală de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel.

Iar, scutirea doar în parte de la plata taxei de stat duce la încălcarea accesului la justiție prin ce i se încalcă dreptul său stabilit de art.6 CEDO, deoarece suma impusă spre achitare reprezintă mai mult de jumătate din salariul lunar pe care dînsul îl primește

În conformitate cu art. 425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Astfel, instanța de recurs reține că recurentul Frunza Vitalie s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 09 iunie 2016 împotriva încheierii instanței de apel din 31 mai 2016, în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 427 lit. a) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

După cum se constată la caz la 07 decembrie 2015, Frunza Vitalie a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Bălți din 04 decembrie 2015, fără a indica motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul și fără a achita taxa de stat pentru depunerea cererii de apel, în conformitate cu art. 364 alin. (1) CPC, care direct indică că cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii. Totodată, însă, Frunza Vitalie a solicitat scutirea de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel (f.d. 62).

Conform art. 84 CPC RM, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizând pricinile cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvabilității, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Iar, în conformitate cu art. 85 alin. (4) CPC, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Prin prisma normelor enunțate, la caz, se constată că prin încheierea Curții de Apel Bălți din 31 mai 2016, a fost admisă cererea apelantului de scutire de la plata taxei de stat, fiind scutit parțial Frunza Vitalie de la plata taxei de stat în mărime de 14 750 lei, totodată apelantului fiindu-i comunicat despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 4 000 lei și a apelului motivat, pînă la data de 14 iunie 2016 ora 09.00 și explicat că dacă în termenul acordat neajunsurile menționate nu vor fi lichidate, apelul nu va fi considerat depus și va fi restituit (f.d. 89-92)

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ reține ca întemeiată soluția instanței de apel, prin care Frunza Vitalie a fost scutit de la plata taxei de stat în mărime de 14 750 lei pentru depunerea cererii de apel și prin care nu s-a dat curs cererii de apel, fiindu-i stabilit ultimului un termen pentru achitarea taxei de stat în mărime de 4 000 lei și prezentarea apelului motivat, deoarece Frunza Vitalie nu a prezentat probe concludente în confirmarea necesității scutirii integrale de la plata taxei de stat pentru depunere cererii de apel.

În această ordine de idei, instanța de recurs relevă că argumentele recurentului cu referire la faptul că salariul în mărime de 6 580 nu este suficient pentru întreținerea familiei nu pot fi reținute de către instanța de recurs ca temei de scutire integrală a apelantului de la plata taxei de stat pentru depunerea cererii de apel, întrucît acestea

nu demonstrează situația materială precară a apelantului și lipsa altor mijloace bănești pentru achitarea taxei de stat, cu atât mai mult că astfel de probe nu au fost prezentate nici în instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs reține că, instanța de apel, prin prisma prevederile art. 368 alin. (1) CPC, întemeiat a dispus, prin încheierea din 31 mai 2016, de a nu da curs cererii de apel depusă de apelantul Frunza Vitalie, acordându-i ultimului termen pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 4000 lei și a apelului motivat.

În acest context, instanța de recurs consideră necesar de a menționa și faptul că în situația din speță, prin concluzia instanței de apel de a nu da curs cererii de apel, nu se încalcă dreptul recurentului privind liberul acces la justiție, prevăzut atât de legislația internă cât și de internațională.

Or, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat faptul că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (*cauza Golder v. the United Kingdom §-36 din 21 februarie 1975*), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (*Ashimgdane vs United Kingdom 28 mai 1985*).

Însă limitările sunt în concordanță cu art. 6 parag. 1 CEDO, decît dacă acestea urmăresc un scop legitim și există un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit. (*cauza Bellet vs France §-31, Garcia Manibardo vs Spain §-44*).

Astfel, la caz Colegiul reține că în situația din speță limitările instituite de legiuitor privind necesitatea achitării taxei de stat la depunerea cererii de apel corespunde cerințelor prevăzute de art. 6 parag. 1 CEDO privind dreptul de acces la un tribunal și corespunde cerințelor instituite de CEDO prin jurisprudența sa:

- *cerința privind scopul legitim al limitării* – este îndeplinită, avînd în vedere că întindere acestor taxe este stabilită sub forma unui procent din valoarea aflată în litigiu și fiind instituit un plafon maxim de care nu poate trece mărimea taxei de stat chiar dacă valoarea acțiunii este mai mare, iar CEDO a confirmat că aceste taxe privesc buna administrare a justiției și vizează atât descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției. (*cauza Weissman și alții împotriva României §-35, Tolstoy Miloslavsky v. the United Kingdom §-61*)

- *raportul rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit*, pentru a stabili dacă este respectat acest raport rezonabil între impunerea plății taxei de stat la depunerea cererii de chemare în judecată și scopul legitim urmărit privind buna administrare a justiției, descurajarea justițiabililor în formularea unor cereri, abuzive cât și asigurarea de fonduri pentru funcționarea justiției urmează să cercetăm următorii factori și anume - cuantumul sumei ce trebuie plătit de reclamant raportat la veniturile sale.

În consecință, se va remarca și faptul că cuantumul taxei de stat, stabilit spre achitare de apelant la depunerea cererii de apel, nu depășește limitele stabilite de lege.

Pentru considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins cu menținerea încheierii Curții de Apel Bălți din 31 mai 2016.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de Frunza Vitalie, reprezentat de avocatul Procopciuc Angela.

Se menține încheierea Curții de Apel Bălți din 31 mai 2016 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii de Stat „Întreprinderea pentru Silvicultură Bălți” împotriva lui Frunza Vitalie cu privire la repararea prejudiciului material și încasarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Galina Stratulat

Ala Cobăneanu